

E-BİLET UYGALAMASI; SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER*

*Bu makale 4.9.14 tarihinde Aljazeera Türk internet sitesinde yayınlanmıştır.

Sporla şiddetin çok yoğun olarak yaşandığı 2010 – 2011 sezonunda¹ aslında bir kanun var olmasına rağmen² yetersiz görülerek, kamuoyunda oluşan tepkide dikkate alınarak şu an gündemimizde olan yeni kanun Nisan 2011 yılında resmi gazetede yayınlandı³. Kanun sonradan birçok değişikliğe uğradı⁴ ve özellikle şiddet, şike ve teşvik primi gibi suçları önlemede caydırıcılığını büyük ölçüde yitirdi. Ancak yine de kanunda şiddeti önlemede son derece yararlı olabilecek bir yaptırım kalmıştı: Seyirden Yasaklanma⁵.

Futbolda şiddetin en büyük sebebi, aslında spora değil sadece şiddete taraftar olan, futbolda ve özellikle statlarda olan hukuki boşluğu ve serbestliği şiddete ulaşmakta bir yol olarak kullanan ülkemizde hukuken tanımı olmamasına rağmen uluslararası literatürde “ Holigan” olarak geçen kişilerden kaynaklanmaktadır. Gerçekten de statlarda bu kişiler normal hayatta yapamayacakları hakaret etmek, mala zarar vermek hatta yaralama gibi eylemleri istedikleri gibi yaptıktan sonra hiç bir yaptırıma maruz kalmadan hayatlarına devam edebilmekte idiler. Futbol hem polis hem de savcılar için pek dokunulmaması gereken bir alan gibi algılanıyordu.

Çıkan bu yeni kanunda holiganların statlara girişinin önlenmesi için çeşitli yaptırımların dışında seyirden yasaklanma statlara girmelerini önlemede en önemli argüman olarak düşünülmüştü ama bunun sağlanması için mutlaka bir sistem gerekmekteydi. İşte şu an yoğun olarak tartıştığımız Elektronik Biletleme uygulaması bu amaçla kanunda yer almaktadır⁶. Zira statlara girişte yaşanan keşmekeş ve basılı bilet sisteminin hiç bir şekilde kişisel bilgi vermiyor olması herkesin karaborsadan bilet alarak stada girmesi sonucunu doğurmaktaydı. Dolayısı ile E-Bilet statlara girişi zorlaştırmak için değil güvenliği sağlamak için dizayn edilmiş bir sistem. Bu sayede mahkeme tarafından hakkında seyirden yasaklanma kararı verilmiş olan kişiler sisteme bilet almak için girdiklerinde sistem bu kişileri tanıyarak bu taleplerini reddetmekte.

NEDEN PASSOLİG

Bu süreçte çokça dile getirilen bir husus Elektronik bilete tamam ama neden bir bankanın sağladığı kart sistemi kullanılmak zorunda olduğu. Öncelikle belirtmeliyim ki banka ile ilgili yapılan spekülasyonlara girmeyeceğim, sadece konuyu hukuken açıklamaya çalışacağım. Elektronik Bilet tamam ama karta

---

¹ Bazı statlarda yaşanan yaralama ve cinayet olayları, Bursaspor – Beşiktaş maçında yaşananlar vs..

² 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun

³ 6222 Sayılı Kanun

⁴ 10/12/2011 tarihli ve 6259 ve 5/4/2012 tarihli ve 6290 s sayılı Kanunlar.

⁵ 6222 sayılı kanun madde 18

⁶ 6222 sayılı kanun madde 5

gerek yok itirazı geçerli bir itiraz değil, zira kanun E-Bileti düzenlerken “Bilet satın almak isteyen kişilerle ilgili olarak, üzerinde **adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve fotoğrafı** olan bir elektronik kart oluşturulur⁷” diyerek bir basılı kartında olmasını zorunlu kılmakta. Zaten aksi düşünüldüğünde E-Bilet sisteminin istenen amaca hizmet etmeyeceği aşikar. Bu sistemi statlara kurmak aslına bakılırsa kulüplere ait olan bir görev ancak uygulamada kulüplerin bu finansmanı sağlama gücü ve motivasyonu olmadığı da açıkça ortada olduğundan iş tamamı ile TFF'nin üstüne kalması sonucu ortaya çıktı. Sistemin kurulumu için yaklaşık 150 milyon TL gerektiği anlaşılınca da bu işin üçüncü bir kuruluşa ihale edilmesi uygun bulundu ki bu hak TFF için mevcuttu. Sonuç olarak bu ihaleyi kazanan banka gerekli yatırımı yaptı ve ne kulüplerin ne de TFF'nin cebinden bir ücret çıkmamış oldu. Hatta yapılan her kart basımından kulüpler ciddi gelir elde ettiler.

Ayrıca kanunun hükmü gereği kartın üzerinde ad, soyadı, T.C. Numarası ve fotoğraf olmak zorunda. Bu durum da taraftarlardan “neden kişisel bilgilerimizi paylaşıyoruz, fişleniyoruz” gibi itirazları beraberinde getirdi. Öncelikle stada giren kişinin kartın sahibi olan kişi olup olmadığının tespiti gerekmekte ki; seyirden yasaklı olan kişiler kendi adlarına bilet alamadıklarından başka kişilerin kartlarını kullanarak stada girmesinler. Dolayısı ile hem bilet alırken hem de stada girerken bazı kişisel bilgilerin sisteme verilmesi, sistemin sağlıklı işlemesi için hayati öneme sahip. Ama burada önemle belirtmek gerekiyor ki sadece stada girişte kartın gösterilip geçilmesinin hiç bir anlamı bulunmuyor, zira ayrıca kimlik veya kartın üzerinde ki fotoğrafın kontrolü ile kartın asıl sahibinin kullanıp kullanmadığı incelenmediği sürece bütün yatırımın boşa gitmesi sonucu ortaya çıkmaya mahkûm olacaktır. Maalesef şuan yapılan uygulamada bu işlemin yerine getirilmediği, benim tecrübelerim ile de, görülmektedir. Bu açıdan yetkililerin bu konuya mutlaka eğilmesi gerekiyor.

KULÜPLERİN SORUMLULUKLARI

Ortaya çıkan ayrı bir soru ise; bazı kulüplerin sisteme dahil olmamaları durumu. Bu sistemi hazırlayan ve yürüten TFF olmasına rağmen, kesinlikle anlam veremediğim bir şekilde, bu konuda TFF Yönetim Kurulunca bir talimat çıkarılmamış olması kulüpleri TFF'nin kurduğu sisteme girme zorunda olmamaları sonucunu doğurmakta. Nitekim özellikle Fenerbahçe kulübü bu sisteme girmemeyi tercih etmemiş durumda.

Bu durum da bu kulüplerin sistemin uygulaması için gerekli tüm yatırımı kendilerinin yapması ve bir şekilde E-Bilet satışını gerçekleştirerek stada bu biletlerin işlendiği kart sistemi ile girişi ve girmemesi gerekenleri engellemeyi sağlaması gerekmekte. Ama durum böyle olmasına rağmen bunu yerine getirmeyen kulüplerin ne gibi bir yaptırım ile karşılaşacağı hususunda kafalar karışık durumda.

Burada yaptırımları ikiye ayırmak gerekiyor, ilk yaptırım kulüplere yönelik olanlar; buna göre bu yükümlülüğü yerine getirmeyen kulüplere 100.000 TL

---

⁷ 6222 sayılı kanun madde 5 (4)

idari para cezası verilmesi gerekmekte⁸. Bu cezanın suç olan fiilin her yerine getirilmediğinde verilmesi gerektiği düşünülürken bu maç başı 100.000 TL anlamına gelir ki bu paranın aslında kulüpler için çokta rahatsız edici ve özellikle bu yatırımı yapmaya teşvik edici olmadığı aşikar.

İkinci yaptırım ise aslında direk kulüp yöneticilerini ilgilendirmekte. Kanunun 5.maddesinde açıkça *“Spor müsabakasına izleyici olarak girecek kişilerin kontrolünü ev sahibi kulüp yapmakla yükümlüdür”* denilmekte, ayrıca yine kanunun 15.maddesinde *“Spor alanlarına spor müsabakalarını izlemek amacıyla bu Kanun hükümlerine aykırı olarak seyirci kabul eden veya kabul edilmesini sağlayan kişi, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır”* hükmü yer almakta. Burada seyircinin E-Bileti olmadan stada girişine izin verilmesi halinde bundan direk olarak ev sahibi kulübün yöneticileri sorumlu olacak ve adli para cezası haklarında ki hüküm olacaktır.

Ancak Yöneticiler açısından ceza kısmı burada bitmemekte, yine 6222 sayılı kanunun 18.maddesi gereği bu cezaları alacak yöneticilere seyirden yasaklanma tedbiri de verilmek zorundadır. Bunun ise iki anlamı bulunmakta; ilki doğal olarak hiç bir spor maçını ve ya antrenmanının izlemek amacı ile spor ve antrenman alanlarına girilememesi, ancak daha önemli olan ikinci sonuç ise yöneticilik sıfatlarının düşecek olmasıdır. Zira 18. maddenin 10. Fıkrasında *“hakkında ... seyirden yasaklanma kararı verilen kişi, yasak süresince spor kulüplerinde ve federasyonlarda ... görev yapamaz”* denilmektedir ki bunun anlamı bu cezayı alan yöneticilerin bu sıfatlarını en az bir yıl kaybetmeleridir.

Daha bir süre boyunca kamuoyunun gündemini meşgul edeceği benzeyen bu uygulama her ne kadar bünyesinde bazı sorunlar barındırıyor olsa da, eğer sporda şiddeti önlemek isteniyorsa şu an kullanılacak tek hukuki argüman olarak karşımıza çıktığı unutulmamalı ve eleştiriler bu açıdan yapılmalıdır.

Av. Hüseyin Alpay KÖSE

---

⁸ 6222 sayılı kanun madde 21 (2)